

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2324

Vragen van het lid **Kooiman** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat een tekort aan brandweervrijwilligers leidt tot onveilige situaties* (ingezonden 7 april 2015).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 22 mei 2015).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat een tekort aan brandweervrijwilligers leidt tot onveilige situaties?¹

Antwoord 1

Het is de verantwoordelijkheid van de besturen van de veiligheidsregio's om zorg te dragen voor een adequate organisatie van de brandweezorg. Met het oog daarop heb ik uw vragen aan hen voorgelegd.

De veiligheidsregio Zeeland meldt dat sprake is van een tekort aan vrijwilligers. De overige veiligheidsregio's geven aan dat van een tekort aan vrijwilligers eigenlijk geen sprake is. Wel geven enkele regio's aan dat gedurende de dag de beschikbaarheid van vrijwilligers soms beperkt is. In dat geval treffen zij maatregelen om te zorgen voor voldoende dekking. Dit kan betekenen dat in plaats van de gebruikelijke basiseenheid twee eenheden worden gealarmeerd of dat beroepspersoneel tijdelijk op locatie van een vrijwilligersploeg wordt ingezet.

Alle veiligheidsregio's melden dat dit niet heeft geleid tot onveilige situaties.

Vraag 2, 3, 4, 13, 14

Kent u de signalen dat door de regionalisering van de brandweer de lijnen lang worden en de bureaucratie toeneemt? Kunt u in dit verband op het volgende citaat reageren: «Steeds meer mensen willen er de brui aangeven. Dit is een ontwikkeling die ingang is gezet door de regionalisatie.»?

Deelt u de mening dat het zorgelijk is dat brandweervrijwilligers aangeven dat hun stem niet meer gehoord wordt door de brandweerleiding? Kunt uw antwoord toelichten?

¹ Tekort bij vrijwillige brandweer leidt tot onveilige situaties, BNR 2 april 2015 (<http://www.bnr.nl/nieuws/173654-1504/tekort-bij-vrijwillige-brandweer-leidt-tot-onveilige-situaties>)

Wat vindt u ervan dat de toegenomen bureaucratie en grotere afstand tussen leiding en werkvloer redenen zijn voor brandweervrijwilligers om ermee te stoppen?

Wat gaat u ondernemen om de bureaucratie te verminderen en ervoor te zorgen dat de lijnen tussen de leiding en de werkvloer verkort worden?

Wat gaat u doen om er zorg voor te dragen dat brandweervrijwilligers zich weer gehoord voelen door de leiding?

Antwoord 2, 3, 4, 13, 14

De vorming van de veiligheidsregio's en de regionalisering van de brandweer gaat gepaard met wijzigingen in aansturing en bedrijfsvoering. Het betekent ook afscheid nemen van zaken die jarenlang op een bepaalde wijze waren georganiseerd. Vanzelfsprekend brengt dat onrust en onzekerheid met zich mee. Dan is juist de betrokkenheid van het personeel van essentieel belang. De medezeggenschap van vrijwilligers is een verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio. De veiligheidsregio's hebben mij gemeld op welke wijze vrijwilligers worden betrokken in de organisatie. Alle regio's geven aan dat vrijwilligers vertegenwoordigd zijn in de gebruikelijke medezeggenschapsorganen als de ondernemingsraad (OR) en het Georganiseerd overleg (GO). Daarnaast geven veel regio's aan vrijwilligers ook te betrekken via specifieke vrijwilligerscommissies, klankbordgroepen en op informele wijze. Het signaal dat door de regionalisering van de brandweer de lijnen lang worden en de bureaucratie toeneemt, wordt in enkele regio's herkend. In deze gevallen geven de regio's aan maatregelen te hebben genomen of te gaan nemen zoals het lager beleggen van verantwoordelijkheden of door samen met vrijwilligers te kijken hoe eventuele problemen kunnen worden opgelost. De in de vragen genoemde aspecten zijn primair de verantwoordelijkheid van de besturen van de veiligheidsregio's. Ik zie geen reden voor een betrokkenheid van mij daarbij.

Vraag 5, 15

Kunt u een overzicht geven van brandweerposten die de afgelopen twee jaar zijn gesloten?

Bent u van plan met de veiligheidsregio's in overleg te treden om het sluiten van brandweerposten tegen te gaan? Zo ja, wanneer? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5, 15

De veiligheidsregio's Drenthe en Rotterdam-Rijnmond melden elk dat een post is gesloten. Noord-Holland Noord bericht dat de post Ouddorp vervangen is door een 24 uren-bezetting in post Alkmaar centrum. Tenslotte geeft Kennemerland aan dat twee posten zijn samengevoegd en meldt de Veiligheidsregio Zeeland dat tweemaal twee posten zijn samengevoegd. De andere 20 veiligheidsregio's berichten de afgelopen twee jaar geen posten te hebben gesloten.

De organisatie van de veiligheidsregio, inclusief het vaststellen van een dekkingsplan waarvan de spreiding van kazernes een onderdeel is, is een verantwoordelijkheid van het bestuur van de veiligheidsregio's. Ik wil hier niet in treden.

Vraag 6

Is het waar dat door het sluiten van brandweerposten brandweervrijwilligers in sommige gevallen de post bij een melding niet meer op tijd kunnen bereiken? Kunt u aangeven waar zich dit voordoet?

Antwoord 6

Dit wordt door geen van de veiligheidsregio's waar posten zijn gesloten of samengevoegd herkend.

Vraag 7

Kunt u per veiligheidsregio een overzicht geven van het aantal brandweervrijwilligers dat de afgelopen twee jaar is ingestroomd? Kunt u voorts overzicht geven van het aantal brandweervrijwilligers dat is uitgestroomd?

Antwoord 7

Hieronder vindt u een overzicht van de in- en uitstroomgegevens van brandweervrijwilligers per veiligheidsregio over de afgelopen 2 jaar, zoals dat is aangereikt door de regio's. Aangezien de veiligheidsregio's niet hetzelfde traject van organisatorische regionalisering (hebben) doorlopen, en de vraag mogelijk op verschillende wijze is gelezen, is onderstaand overzicht lastig te interpreteren.

Voor een beter vergelijkbaar overzicht van de ontwikkeling van het aantal vrijwilligers verwijs ik u naar mijn beantwoording van vraag 8.

Instroom brandweervrijwilligers over de afgelopen twee jaar

Veiligheidsregio	instroom afgelopen 2 jaar	uitstroom afgelopen 2 jaar	toelichting
Kennemerland	50	61	
Fryslân	58	54	*gegevens voor 2014 niet beschikbaar
Midden- en West-Brabant	240	216	
Haaglanden	15	65	
Gelderland Zuid	67	115	*tot en met 15-04-2015
Brabant-Zuidoost	<i>geen opgave</i>	<i>geen opgave</i>	*totaal aantal is ongeveer gelijk gebleven
Twente	108	127	*tot en met 2015
Groningen	38	30	
Hollands Midden	177	104	*brandweer gemeente Katwijk ingestroomd per 01-01-2014
Gooi en Vechtstreek	49	40	
Zuid-Holland Zuid	<i>geen opgave</i>	<i>geen opgave</i>	*normale in- en uitstroom, sterkte op niveau
Noord-Holland Noord	60-100	60-100	*totaal aantal vrijwilligers is ongeveer gelijk gebleven
Amsterdam-Amstelland	38	44	
Flevoland	77	90	*tot en met 15-04-2015
Rotterdam-Rijnmond	125	136	
Zaanstreek-Waterland	37	50	*gegevens voor 2014 niet beschikbaar
Limburg-Noord	115	113	
Zeeland	147	80	*tot en met 15-04-2015
Zuid-Limburg	108	83	
Drenthe	6	45	
Noord- en Oost-Gelderland	1391	191	*geleidelijke indiensttreding vrijwilligers sinds 2012-2014
Gelderland Midden	40	58	
IJsselland	<i>geen opgave</i>	<i>geen opgave</i>	*totaal aantal vrijwilligers is ongeveer gelijk gebleven
Utrecht	114	180	
Brabant-Noord	61	91	

Vraag 8

Kunt u voor de afgelopen vijf jaar per veiligheidsregio een overzicht verstrekken van de ontwikkeling van het aantal brandweervrijwilligers?

Antwoord 8

Hieronder vindt u een overzicht van de ontwikkeling van het totaal aantal brandweervrijwilligers per regio (Bron: CBS).

	2010	2011	2012	2013	2014
Groningen	744	707	705	705	758
Fryslân	1.202	1.147	1.147	1.142	1.123
Drenthe	757	757	770	774	723
IJsselland	806	791	772	771	784
Twente (VR)	743	741	727	727	760
Noord- en Oost-Gelderland	1.408	1.396	1.361	1.367	1.263
Gelderland-Midden	882	853	844	838	828
Gelderland-Zuid	779	790	791	811	743
Utrecht	1.687	1.705	1.784	1.814	1.613
Noord-Holland-Noord	1.279	1.271	1.284	1.286	1.306
Zaanstreek-Waterland	658	658	647	631	654
Kennemerland	477	482	432	409	412
Amsterdam-Amstelland	228	222	225	230	230

	2010	2011	2012	2013	2014
Gooi en Vechtstreek	402	374	333	322	315
Haaglanden	389	338	317	306	304
Hollands-Midden	1.009	935	988	991	969
Rotterdam-Rijnmond	1.007	980	979	956	828
Zuid-Holland-Zuid	815	814	801	759	787
Zeeland	1.263	1.263	1.254	1.194	1.175
Midden- en West-Brabant	1.453	1.411	1.362	1.328	1.324
Brabant-Noord	967	940	883	863	863
Brabant-Zuidoost	911	901	879	852	676
Limburg-Noord	816	821	797	795	795
Limburg-Zuid	520	517	491	520	510
Flevoland	425	372	398	404	412

Vraag 9

Is het waar dat er in sommige veiligheidsregio's vanwege bezuinigingen sprake is van een ledenstop? Kunt u aangeven wat het effect is van die ledenstop op het aantal brandweervrijwilligers?

Antwoord 9

Alle regio's geven aan geen ledenstop te kennen vanwege bezuinigingen.

Vraag 10

Is het waar dat er in bepaalde gevallen wordt uitgerukt met een kleinere brandweerauto dan noodzakelijk vanwege een tekort aan brandweervrijwilligers? Kunt u aangeven in welke veiligheidsregio's zich dit voordoet? Zijn er hierdoor onveilige situaties ontstaan?

Antwoord 10

Alleen de veiligheidsregio Zeeland geeft aan dat in bepaalde gevallen uitgerukt wordt met een kleiner voertuig dan noodzakelijk vanwege een tekort aan vrijwilligers. Daarbij geeft die regio aan dat hierdoor geen onveilige situaties zijn ontstaan.

Vraag 11

Is het waar dat auto's voor dienst worden afgemeld vanwege een tekort aan brandweervrijwilligers? Kunt u aangeven in welke veiligheidsregio's zich dit voordoet? Zijn er hierdoor onveilige situaties ontstaan?

Antwoord 11

De veiligheidsregio's Kennemerland, Fryslân, Haaglanden, Noord-Holland Noord, Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond, Zaanstreek-Waterland, Limburg-Noord, Zeeland en Zuid-Limburg geven aan dat afmelding van voertuigen door beperkte beschikbaarheid van vrijwilligers (beperkt) voor komt. Deze regio's melden dat hierdoor geen onveilige situaties zijn ontstaan.

Vraag 12

Kunt u per veiligheidsregio een overzicht geven hoeveel daar wordt bezuinigd? Kunt u voorts per veiligheidsregio aangeven of het tekort aan brandweervrijwilligers met deze bezuinigingen verband houdt?

Antwoord 12

Onderstaand vindt u een overzicht van de bezuinigingen zoals deze bij navraag mij zijn toegestuurd door de veiligheidsregio's. Die regio's hebben de vraag naar de bezuinigingen, vermoedelijk vanwege een verschillende interpretatie van de vraag, op uiteenlopende wijze beantwoord. De veiligheidsregio's die melden wel eens een beperkte bezetting van vrijwilligers te kennen, geven aan dat dit geen verband houdt met de bezuinigingen.

Veiligheidsregio	Wordt er bezuinigd en hoeveel?
Kennemerland	nee
Fryslân	nee
Midden- en West-Brabant	ja, 7,1 mln. in 2011–2015 en 0,8 mln. in 2016
Haaglanden	ja, 10% vanaf 2015

Veiligheidsregio	Wordt er bezuinigd en hoeveel?
Gelderland Zuid	ja, oplopend tot 1,5 mln. in 2013–2015
Brabant-Zuidoost	ja, oplopend tot 4,5 mln. in 2008–2018
Twente	ja, oplopend tot 2 mln. in 2015–2019
Groningen	nee
Hollands Midden	ja, 4,4 mln. sinds 2011 plus 1,8 mln. tot 2018
Gooi en Vechtstreek	ja, 17% in 2009–2015
Zuid-Holland Zuid	ja, 15% (3,9 mln.) in 2016–2020
Noord-Holland Noord	4,9 mln. in 2015, oplopend tot 7,4 mln. op termijn
Amsterdam-Amstelland	nee
Flevoland	ja, oplopend tot 1,5 mln. in 2013–2016
Rotterdam-Rijnmond	ja, 6,8 mln. in de periode 2010–2016
Zaanstreek-Waterland	ja, oplopend tot 12% in 2015–2017
Limburg-Noord	ja, oplopend tot 15% in 2011–2014
Zeeland	Ja, 20% tot en met 2015 en 2 mln. in 2016–2019
Zuid-Limburg	Ja, 3,6 mln.
Drenthe	ja, 5% in 2014 en 5% in 2015 plus loon- en prijsontwikkeling binnen eigen begroting
Noord- en Oost-Gelderland	ja, oplopend tot 1,2 mln. in 2018
Gelderland Midden	nee
IJsselland	ja, oplopend tot 1,1 mln. in 2024
Utrecht	ja oplopend tot 3,5 mln. in 2018
Brabant-Noord	ja, ja oplopend tot 7,8 mln. in 2009–2016

Vraag 16

Vindt u de bezuinigingen op de veiligheidsregio's in het licht van het voorgaande verantwoord? Zo ja, waarom? Zo nee, wat gaat u doen om deze bezuinigingen tegen te gaan?

Antwoord 16

De financiering van de wettelijke taken van de veiligheidsregio's geschiedt door bijdragen van de gemeenten en voorts door een bijdrage in de kosten via mijn begroting, de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding. Het zijn de inliggende gemeenten die het kwaliteitsniveau van de veiligheidsregio bepalen, en het is de verantwoordelijkheid van die gemeenten om hiervoor ook voldoende financiële middelen aan de veiligheidsregio beschikbaar te stellen. Ik wil niet in deze elders belegde verantwoordelijkheid treden.